

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение - лицей

г. Владикавказа

«Согласовано»

с методическим объединением
учителей родного языка и
литературы

Протокол № 1

29 августа 2023

«Согласовано»

с зам. директора по УВР
МБОУ-лицей г.Владикавказа

Токаевой Л.М.

30 августа 2023

«Утверждаю»

Директор МБОУ-лицей
г. Владикавказа

Бирагова Л.Л.

Приказ № 60

от 31 августа 2023

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по курсу «Родной (осетинский) язык»

для 11 класса

на 2023-2024 учебный год

г. Владикавказ

2023г

Ахуырадон программæ ирон (мадæлон) æвзагæй 11 –æм къласы

-«Ирон æвзаджы чиныг» -11 кълас -автор: Куыдзойты Анжелæ. Дзæуджыхъæу. 2021

Афæдзы дæргъы – 34 сахаты

Къуырийы дæргъы – 1 сахат

Предметы актуалондзинад

Æвзаг у адæмы уд æмæ зонд: цалымæ сæвзаг цæра, уæдмæ цæрынц адæм дæр, рæзы сæмæ фидар кæны сæ национ культурæ, сæ национ хисæмбарынад.

Ирон æвзаг у нæ республикæйы паддзахадон æвзагтæй иу, ирон адæмы мадæлон æвзаг. Куыд уырыссаг, афтæ ирон æвзаг дæр у **филологон циклы** иу хай æмæ рæзын кæны скъоладзауы коммуникативон культурæ, æххуыс ын кæны йæ ныхасы рæзтæн, уæрæх ын кæны йæ дунембарынад, хъомыл æй кæны нæ адæмы хуыздæр традицитæ æмæ æгъдæуттыл. Ирон сæвзаг ахуыр кæнын, уымæй, куыд сæмбæлы, афтæ пайда кæнын у стыр ахъаз фæсивæды патриотизмыл хъомыл кæнын, фидæны сæхсæнад аразджытæ цæттæ кæныны хъуыддаджы. Мадæлон сæвзаг зонын у нæ культурæйы ахсджиагдæр фæрсæзтæй иу.

Ирон æвзаг ахуыр кæныны нысанта:

- ахуырдаутæн æвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ раттын; бацамонын, алы адæмæн дæр йæ æвзаг йæ национ хæзна кæй у, хъахъхъæнын æй кæй хъæуы;

-ахуырдауты дзырдæтæ æмæ грамматикон зонындзинæдтæ фæхъæздæгдæр кæныныл бакусын;

-дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл бакусын, скъоладзауты коммуникативон арæхстдзинæдтæ æмæ зонындзинæдтæ фæуæрæхдæр кæнын;

-литературон æвзаджы нормæтимæ базонгæ кæнын, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæныныл ахуыр кæнын.

Ирон æвзаджы 11 къласы ахуырадон программæ арæст у:

- Уæрæсейы Федерацийы закон «Ахуырады тыххæй»;
- Ног ахуырадон стандарттæ;
- Цæгат Ирыстон-Аланийы модернизацийы комплексон проект;
- Ирон национ ахуырады концепци ;
- Приоритетон национ проект «Нæ ног скъола»;

- Республикон программæ«Ирон æвзаг æмæ литературæ 1-11 кълæстæн»; йæ автортæ: **Тахъазты Харум, Дзампарты Ларисæ, Дзодзыккаты Зæидæ, Цопанты Ритæ**. Программæ сфидар кодта Республикæ Цæгат Ирыстоны – Аланийы Иумæйаг сæмæ профессионалон ахуырады министрад.

-«Ирон æвзаджы чиныг» -11 кълас -автор: Куыдзойты Анжелæ. Дзæуджыхъæу. 2012

Регианалон базисон ахуырадон планмæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæнынæн 10 къласы дих гонд **34 сахаты** афæдзмæ, къуыримæ та - **1** сахаты.

Программæмæ гæсгæ мадæлон æвзаг ахуыр кæныны фæстиуджытæ сты ахæмтæ:

Удгоймагон (личностные) фæстиуджытæ:

1) скъоладзау хъуамæ бамбара, ирон æвзаг ирон адæмы национ-культурон хæзна кæй у, уый; мадæлон æвзаджы ахадындынад стыр кæй у адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон гæнæнтæ райрæзынæн, удварн хъæздыгдæр кæнынæн;

2) бамбарын ирон æвзаджы эстетикон нысаниуæг; рæзын кæнын мадæлон æвзагæн аргъ кæнын, хи æвзагæй сæрыстыр уæвыны æнкъарæнтæ; ирон æвзаг ирон адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый бамбарын; æвзаджы сыгъдæгдынад æмæ культурæмæ бæрнон цæстæй кæсын фæцалх уæвын;

3) ныхас кæнгæйæ, ирон æвзаджы дзырдурæт æмæ грамматикон мадзæлттæй раст пайда кæнын; хи ныхасмæ хъус дарын.

Метапредметон фæстиуджытæ сты:

- ныхасы хуызтæй пайда кæнынмæ арæхсын: хорз æмбарын дзургæ æмæ фысгæ ныхасы мидис (ныхасы сæр, тексты темæ, сæйраг хъуыды; сæйраг æмæ уæлæмхасæн информаци);

- стилистикон æгъдауæй æмæ сæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи у, ахæм тексттæ кæсын зонын (æвзаргæ каст, æмбаргæ каст æмæ æнд.);

- бакаст æрмæгæй (Интернетæй, дзыллон информацион фæрæстæй, ахуырадон компакт-дисктæй) хъæугæ информаци равзарын зонын, алыхуызон дзырдурæттæй пайда кæнынмæ арæхсын;

- арæхсын темæмæ гæсгæ æрмæг сæмбырд кæнынмæ, раст фæткыл æй равæрынмæ; хибарæй хъæугæ информаци ссарынмæ;

- алыхуызон текстты мидис кæрæдзиуыл барын, сæ стилистикон æмæ æвзаджы хицæндынагдæтæ иртасын;

- текст хи ныхæстæй радзурынмæ, текстæн пълан бацæттæ кæнынмæ, конспект ныффыссынмæ, аннотаци бацæттæ кæнынмæ;

- ныхасы уавæрмæ гæсгæ аразын, сæ функционалон хуызтæ, стилистикон ахуырст æмæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи сты, ахæм тексттæ;

- текстты арæзмæ хъус даргæйæ, хи хъуыдытæ фысгæ æмæ дзургæ ныхасы хуызы æргом кæнынмæ;

- монологон ныхас (таурæгъ, æрфыст, тæрхон) аразынмæ; диалогон ныхасæй пайда кæнынмæ;

- хи ныхас аразын литературон æвзаджы орфоэпион, лексикон, грамматикон, стилистикон нормæтæм гæсгæ; фысгæ ныхасы пайда кæнын орфографион æмæ пунктуацион æгъдауттæй (нормæтæй);

- дзургæйæ ныхасы этикетон нормæтæм хъус дарын;

- ахуырты рæстæг хи ныхасы хъæд æмæ мидисмæ хъус дарын зонын, хи ныхасы рæдыдтытæ раст кæнынмæ арæхсын; хи арæзмæ тексттæ редакци кæнын зонын;

- ахуырты (урокты) рæстæг æмгæртты 'хсæн раныхас кæнынмæ арæхсын; арæхсын чысыл доклад кæнæ рефераты мидис раргом кæнынмæ; диспутты æмæ быцауты архайын зонын, хи хъуыдыйы растдынад бафидар кæнынмæ арæхсын.

Предметон фæстиуджытæ сты:

1) æвзаджы сæйраг функцитæ иртасын; ирон æвзаджы паддзахадон нысаниуæг цæй мидæг ис, æвзаг æмæ адæмы культурæйы бастдынад цы нысан кæны, мадæлон æвзаджы ахадындынад адæймаджы царды;

2) ирон æвзаджы наукон бындуртæ; ирон æвзагзонынады хæйттæ æмæ иуæгтæ, сæ бастдынад;

3) лингвистикæйы бындурон æмбарынагдæтæ: лингвистикæ æмæ йæ сæйраг хæйттæ; æвзаг æмæ ныхас, дзургæ æмæ фысгæ ныхас; монолог, диалог æмæ сæ хуызтæ; ныхасы уавæр; хуымæтæг ныхасы, наукон, публицистикон, официалон-хъуыддаджы стильтæ; аив литературæйы æвзаг, ныхасы функционалон хуызтæ (таурæгъон, æрфыстон, тæрхон), текст, текстты хуызтæ; æвзаджы сæйраг иуæгтæ, сæ 'ууæлтæ æмæ хицæндынагдæтæ, ныхасы мидæг сæ пайда кæнын;

4) ирон æвзаджы лексикæ æмæ фразеологийы нормæтæ зонын, ирон литературон æвзаджы нормæтæ (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион) зонын, ныхасы этикетон нормæтæ зонын, раст сæ пайда кæнын;

5) æвзаджы сæйраг иуæгтæ æмæ грамматикон категоритæ зонын, иртасын сæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæнын;

- 6) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемикон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) зонын, дзырdbаст æмæ хъуыдыйады синтаксисон æвзæрст, тексттæ иумæйаг æвзæрст кæнынмæ арæхсын;
- 7) лексикон æмæ грамматикон синонимтæ иртасын, хи ныхасы мидæг сæ пайда кæнын зонын;
- 8) мадæлон æвзаджы эстетикон функцитæ иртасын, аивадон литературон уацмысы текст æвзаргæйæ, ныхасы эстетикон ахуырст иртасын зонын.

Скъоладзауты арæхстдзинадтæ (компетенцитæ):

Коммуникативон компетенци (арæхстдзинад) амонь, цæмæй скъоладзаутæ арæхсой ныхасы хуызтæй (дзургæ, фысгæ, хъусгæ) пайда кæнынмæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ арæхсой сæ ныхас аразынмæ.

Æвзагон æмæ лингвистикон арæхстдзинад (компетенци) – зонын мадæлон æвзаджы наукон бындуртæ, ирон литературон æвзаджы норматæ; бакусын дзырдуат хъæздыг кæныныл, райсын грамматикон зонындзинадтæ; æвзаджы иуæгтæн анализ кæнынмæ арæхсын, æвзаджы дзырдурæттæй пайда кæнын зонын.

Культурæамонынад (культуроведческая) компетенци – ирон æвзаг ирон адæмы культурæимæ зонгæ кæнын фæрæз кæй у, уый æнкъарын; æвзаджы бастдзинад истори æмæ адæмы культурæимæ зонын, ирон ныхасмы этикетон норматæ зонын, пайда кæнынмæ сæ арæхсын

11-æм кълæсы ахуырадон программæйы курс аразгæйæ, хъусдард цæуы алыхуызон арæхстдзинадтæ 5-9 кълæсты ахуырадон программæмæ.

11 –æм къласæн фæлхатгонд цæуынц хицæн грамматикон категоритæ: фонетикæ, лексикæ, дзырдарæзт, морфологи, Чиныг кæй нæй, уый тыххæй пайдагонд цæуы ныхасы – тематикон урочытæй. Тексттæ бындурон фæлхатгонд цæуы грамматикон æрмæг, стæй цæуы тексттæ концептуалон анализ. Текст ма æххæст кæны хъомыладон хæстæ дæр. Иумæйаг методикæйы скъоладзауты ныхасы рæзтыл куыст фæрæвдздæр кæнынæн амоньнæ текстимæ баст фæлтæрæнтæй пайда кæнын.

Ирон æвзаджы курсы мидис 11 къласы.

Ныхасы стильтæ. Литературон ныхас, йæ хицæндзинадтæ. Литературон ныхасы лексикон, фонетикон, грамматикон æмæ стилистикон норматæ.

Хуымæтæг хъуыдыйад. Хуымæтæг хъуыдыйадтæ æууæлтæ. Хуымæтæг хъуыдыйадтæ хуызтæ ирон æвзаджы. Дывæрсыг хъуыдыйад.

Синтаксис. Пунктуаци. Синтаксис куыд æвзаджы хай. Синтаксисы иуæгтæ. Синтаксисон бастдзинады хуызтæ. Дзырdbасты нысаниуæг. Домгæбастдзинады хуызтæ ирон æвзаджы.

Хуымæтæг хъуыдыйадтæ стилистикон функци. Иувæрсыг хъуыдыйадтæ ирон æвзаджы. Фарстон, разæнгардгæнæн æмæ хъæрон хъуыдыйадтæ. Хъуыдыйадтæ сидæнимæ, бавæргæ арæзты æмæ æмхуызон уæнгтимæ. Хъуыдыйадтæ иртастгонд уæнгтимæ. Комкоммæ æмæ фæрсаг ныхас.

Вазыгджын хъуыдыйад. Вазыгджын хъуыдыйадтæ ирон æвзаджы. Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйадтæ синонимикæ. Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйадтæ. Вазыгджын хъуыдыйадтæ классификацийы хуызтæ æмæ сæ принциптæ. Бастдзинады фæрæзтæ вазыгджын хъуыдыйадтæ. Синтаксисон ахастытæ вазыгджын хъуыдыйадтæ хайтты æхсæн. БВХъ структурон-семантикон хицæндзинадтæ. Бастдзинады фæрæзтæ бабæтгæвазыгджын хъуыдыйадтæ. БВХъ иугæнæг ахастытимæ; бæтгæтæ; структурон хицæндзинадтæ. БВХъ ныхмæвæрды ахастытимæ; бастдзинады фæрæзтæ, структурон хицæндзинадтæ. БВХъ дихон ахастытимæ; бастдзинады фæрæзтæ; структурон хицæндзинадтæ. БВХъ-тæ градацион æмæ æрбаиугæнæн ахастытимæ; бастдзинады фæрæзтæ. ДВХъ иртасыны фарст ирон синтаксисы. ДВХъ грамматикон хицæндзинадтæ. Бастдзинады фæрæзтæ ДВХъ-ы. ДВХъ уæлæмхæст хайтты дзырдон æмæ хъуыдыйадон бастдзинадимæ. ДВХъ-ы структурон-семантикон классификаци. Æнæбæтгæг вазыгджын хъуыдыйадтæ фарст иумæйаг æмæ ирон æвзагзонынадтæ. ÆВХъ æхгæд æмæ гом структурæимæ; бастдзинады

фæрæзтæ. Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйад. Вазыгджын синтаксисон конструкцитæ. Период. Вазыгджын синтаксисон æнæхъæн. Дзырдты рæнхъæвæрд хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты.

Текст, йæ арæзт. Тексты хæйттæ (ВСИ, абзац). Параллелон æмæ цæгон бастдзинад. ВСИ-ты бастдзинады фæрæзтæ (Лексикон, грамматикон).

Текст аивгæнæн лексикон мадзæлттæ (Структурон параллелизмтæ, антитеза, градаци, риторикон сидæн, риторикон фарст, эпитет, абарст, метафорæ, перифразæ). Сæ функционалон-стилистикон нысаниуæг.

Ирон ныхасы этикет. Этикетон арæзтыты мидис. Фæлгонцджын разæгъдтытæ хуымæтæг ныхасы.

Сæйраг домæнтæ 11- æм къласы ахуыргæнинæгты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм.

хуымæтæг хъуыдыйады дих загъды нысанмæ, эмоционалон ахуырстмæ, арæзтмæ гæсгæ;

иувæрсыг хъуыдыйæдты структурон-семантикон хицæндзинæдтæ;

æнæххæст хъуыдыйæдты структурон-семантикон миниуджытæ;

хъуыдыйады уæнгтæ иртасыны уавæртæ;

хуымæтæг хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæ æвæрыны æгъдæуттæ;

вазыгджын хъуыдыйады æмбарынады мидис;

вазыгджын хъуыдыйæдтæ дих кæныны принциптæ;

бастдзинады фæрæзтæ вазыгджын хъуыдыйады;

синтаксисон ахастытæ вазыгджын хъуыдыйады;

вазыгджын хъуыдыйæдты структурон-семантикон хуызтæ;

вазыгджын хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæ æвæрыны æгъдæуттæ;

хъуамæ арæхса:

иувæрсыг хъуыдыйады равзарынмæ;

æнæххæст хъуыдыйад равзарынмæ;

вазыгджын хъуыдыйады хуыз сбæрæг кæнынмæ;

вазыгджын хъуыдыйадæн синтаксисон анализ скæнынмæ;

хуымæтæг вазыгджынгонд æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнттæ раст сæвæрынмæ;

алыхуызон дзырдæттæй раст пайда кæнынмæ;

бæлвырд темæйыл доклад кæнæ хъусынгæнинаг цæттæ кæнынмæ;

теоретикон фæрстытыл дзургæйæ, хи хъуыдытæ загъынмæ;

дисциплинайы бæлвырд темæйæн реферат скæнынмæ, зонадон литературæйæ пайда кæнынмæ.

- 11 – æм къласы сæвагæй цы фæзындтæ ахуыр кодтой, уыдонæн сæ раиртæстытæ; орфографии сæмæ пунктуацийы сæгъдæуттæ зонин, фидар кæнын хи дæнцæгтæй; стилистикæ æмæ ныхасы культурæимæ баст фæрстытæ амонин.
- Бæрæг кæнын дзырды лексикон æмæ грамматикон æууæлтæ; дзырдтæ æмæ дзырdbæстытæй сæ лексикон æмæ стилистикон æууæлтæм гæсгæ пайда кæнын; ирон литературон æвзаджы сæйраг нормæтæ зардыл дарын; дзырдты æмæ дзырдты къордтæ раст кæсын цавды нысанмæ гæсгæ.
- **Пунктуацийæ.** Ссарын пунктуацион рæдыдтытæ сæмæ сæ раст кæнын. Хуымæтæг сæмæ вазыгджын хъуыдыйæдты, комкоммæ ныхасы, цитатæимæ хъуыдыйæдты хъæугæ сæрхæцæн нысæнттæ сæвæрын. Арæхсын пунктуацион сæвæрст кæнынмæ.
- **Орфографийæ.** Цы орфограммæтæ ахуыр кодтой, уыдон тексты агурын сæмæ сæ раст кæнын. Арæхсын орфографион сæвæрст кæнын.
- **Ныхасы рæзтæй.** Амонин ныхасы хуызтæ сæмæ стильтæ стæй текст аразæг хæйттæ. Текст аив кæнын алыхуызон сæваджы аивгæнæн – нывæфтыд мадзæлттæй. Аразын тексттæ алыхуызон стильтæм гæсгæ; фыссын сочинении литературон уацмысмæ гæсгæ. Текст редакции кæнын зонин, алыхуызон рæдыдтытæ иувæрсгæнгæйæ. Хи арæзт текст хъæздыг кæнын аивгæнæн – нывæфтыд фæрæзт

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацийон технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонаен литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг кæнаены хуызтæ:
тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложенияи.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- æрвылбон
- тематикон
- контролон

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон урок
- урок -къодты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдзинадимæ

Къæлиндарон - тематикон пълан ирон æвзагæй 11-æм къласæн

№	Æвзаджы темæ	Са хат	Нымæц	Практикон куысты хуызтæ.	Фæстиуджытæ	Икт, цаæстуынгæ æрмæг	Урочы хуыз
1.	8-9 къласты рацыд æрмæг фæлхат кæнын. Дзырдбааст.	1		1. цыбыр тексты стилистикон æвзæрст. 2. алыхуызон текстытæ (стильтæм гæсгæ) аразыныл фæлтæрын 3. Дзырдбаст, хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты синтаксисон æвзæрстытæ. 4. Тексты нумайаг æвзæрст	Зонын: Цыбыр текстыты стилистикон æвзæрст (Сæ стилистикон хицæндзинæдтæ Алыхуызон текстытæ (стильтæм гæсгæ) аразыныл фæлтæрын.	Литературон текстытæ	Лекци, беседа
2.	8-9 къласты рацыд æрмæг фæлхат кæнын. Хуымæтæг дывæрсыг хъуыдыйæдтæ	1		Фæлтæрæн куыстытæ	Зонын: раст,æнæ рæдыдæй фыссын; хъуыдыйады, тексты орфограммæтæ æвзарын. Арæхсын: орфографин æмæ грамматикон рæдыдтæ агурын хъуыдыйады, тексты.		Практикум
3.	Бахизæн диктант	1			Зонын: раст, аив æмæ æнæ рæдыдæй фыссын. Арæхсын: орфограммæтæ æмæ грамматикон рæдыдтытæ агурын		
4.	Иувæрсыг хъуыдыйæдтæ	1		Хуымæтæг хъуыдыйады æвзæрст, хуымæтæг хъуыдыйæдтæ аразын, тексты мидæг сæ пайда кæнын.	Зонын: раст,æнæ рæдыдæй фыссын; хъуыдыйады, тексты орфограммæтæ æвзарын. Арæхсын: орфографин æмæ грамматикон рæдыдтæ агурын хъуыдыйады, тексты.	Литературон текстытæ	практикум
5.	Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ	1		Цыбыр текстытæ стилистикон æгъдауæй æвзарын. Фæлтæрæн куыстытæ	Зонын: Цыбыр текстыты стилистикон æвзæрст (Сæ стилистикон хицæндзинæдтæ)	Литературон текстытæ	практикум
6.	Хъуыдыйады иргæстгонд уæнгтæ	1		Этикетон ныхасæй пайда кæныны æгъдæуттæ	Зонын: Алыхуызон текстытæ ирон этикетты фæткыл аразын.		практикум
7.	Ныхасы рæзтыл куыст. Изложени	1					
8.	Бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ. Сидæнтæ	1		Дзырдбасты хуызтæ, дзырдбæстыты дих сæ сæйраг дзырдтæм гæсгæ.	Зонын: Дзырдбаст æмæ хъуыд-ы æхсæн хицæндзинæдтæ. Арæхсын: Дзырдбастæй хъуыдыйæдтæ аразын.	Литературон текстытæ	Практикум
9.	Вазыгджын хъуыдыйад. Бабæтгæвазы гджын хъуыдыйад	1		Хъуыдыйæдты æвзæрст, тексты нумайаг æвзæрст, тексты функционалон æвзæрст; хъуыдыйæдтæ сидæнтæй; бавæргæ арæзтытæй æмæ æмхуызон уæнгтæй паракхатдæр кæнын.	Зонын: Бавæргæ дзырдтæ, дзырдбæстытæ, хъуыдыйæдты растфыссынад. Сидæнтимæ хъуыдыйæдты растфыссынад. Арæхсын: сидæнтæ æмæ бавæргæ арæзтытæй пайда кæнын ныхасы мидæг.		практикум
10.	Домгæвазыгджын хъуыдыйад	1		Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты синонимикæ. Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйæдты.	Зонын: Вазыгджын хъуыдыйады æвзæрст, вазыгджын хъуыдыйады хуымæтæг аразын. Арæхсын: Тексты пунктуацион æвзæрст Кæнынмæ ; вазыгджын хъуыдыйæдтæй ныхасы (тексты пайда кæнынмæ.)		практикум
11.	Н.р. Нывæцæн	2		Уæгъдибар темæмæ гæсгæ		Литературон текстытæ	практикум
12.	Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйад	1		Хъуыдыйады æвзæрст, тексты пунктуацион æвзæрст...	Зонын: æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæ æвзарын; Арæхсын: æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ æвзарын	Литературон текстытæ	практикум

13.	Синтаксис. Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйад	1		Вазыгджын хъуыдыйады æвзæрст, вазыгджын хъуыдыйадаы хуымæтæг аразын, тексты пунктуацион æвзæрст, вазыгджын хъуыдыйæдтæй ныхасы (тексты пайда кæнын)	Зонын: вазыгджын хъуыдыйад бирæхайон вазыгджын хъуыдыйадаы иртасын. Арæхсын: бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдты хайиттæ æвзарын.		практикум
14.	Афæдзы æрлæджы административ он контролон диктант	1			Зонын: раст, аив æмæ æнæ рæдыдаы фыссын. Арæхсын: орфограммæтæ æмæ грамматикæн рæдыдтытæ агурын		
15	Комкоммæ ныхас Рæдыдтытыл куыст	1		Комкоммæ ныхас аразыныл фæлтæрын, комкоммæ ныхасæй фæрссаг ныхас аразын, тексты пунктуацион æвзæрст.	Зонын: Комкоммæ ныхас аразыныл фæлтæрын, Арæхсын: Комкоммæ ныхасæй фæрссаг ныхас аразынмæ.		
16.	Фæрссаг ныхас	1		Комкоммæ ныхас аразыныл фæлтæрын, комкоммæ ныхасæй фæрссаг ныхас аразын, тексты пунктуацион æвзæрст.	Зонын: Комкоммæ ныхас аразыныл фæлтæрын, Арæхсын: Комкоммæ ныхасæй фæрссаг ныхас аразынмæ.	Литературон текстытæ	практикум
17.	Цитатæ. Диалогон ныхас	1		Цитатæты растфыссынадыл бакусын	Зонын: Цитаты растфыссынад Арæхсын: Цитатæй пайда кæнын.	Литературон текстытæ	практикум
18.	Стилистика. Æвзаджы аивгæнæн-нывæфтыд мадзæлттæ. Фæлгонцджын ныхас аразыны фæрæзтæ	1		Стилистикæ – æвзагзонынады къабæзтæй иу.	Зонын: ныхасы стильтæ кæрæдзийæ æвзарын æвзарын (дзургæ ныхасы, официалон-хъуыддагон, наукон, публицистикон, аивадон литературон). Арæхсын: ныхасы стильтæй пайда кæнын ныхасы уавæртæ хынцгæйæ.	Литературон текстытæ	практикум
19.	Æвзаджы аивгæнæн-нывæфтыд мадзæлттæ. Фæлгонцджын ныхас аразыны фæрæзтæ.	1		Тексты лексикон- фразеологион æвзæрст, алыхуызон текстытæ аразыныл фæлтæрын.	Зонын: ныхасы стильтæ кæрæдзийæ æвзарын æвзарын (дзургæ ныхасы, официалон-хъуыддагон, наукон, публицистикон, аивадон литературон). Арæхсын: ныхасы стильтæй пайда кæнын ныхасы уавæртæ	Литературон текстытæ	практикум
20.	Ныхасы рæзт. Изложени	1		Зонын:Æмхæст текст хи ныхæстæй фыссын . Арæхсын: литературон æмæ этикетон ныхасæй пайда кæнынмæ.			
21.	Текст, йæ арæзт. Рæдыдтытыл куыст	1		Тексты лексико-фразеологион æвзæрст, алыхуызон текстытæ аразыныл фæлтæрын, поэтикон æмæ прозаикон текстыты æвзæрст.	Зонын: тексты хъуыдыйæдты хсæн алыхуызон ахастытæ (параллелон æмæ цæгон бастдзинæдтæ). Арæхсын: æвзарын тексты мидаг бастдзинады хуызтæ.	Литературон текстытæ	практикум
22.	Сочинени. Рæдыдтытыл куыст.	2					Урок контроля
23.	Абзац. Абзацы арæзт.	1		Тексты иумæйаг æвзæрст, текст аразыныл фæлтæрæнтæ æмæ æнд.	Зонын æмæ арæхсын: абзац раст бæрæг кæнын.	Литературон текстытæ	практикум
24.	Контролон диктант.	1					
25.	Рæдыдтытыл куыст	1					
26.	Вазыгджын синтаксисон æнæхъæн.	1		Тексты иумæйаг æвзæрст, текст аразыныл фæлтæрæнтæ æмæ æнд.	Зонын æмæ арæхсын: ВС/Æ мидаг хицæн хъуыдыйæдты бастдзинады мадзæлттæ зонын (бæттæгтæ, номивджытæ, фæрсдзырдтæ...)		
27.	Ныхасы хуызтæ. Таурæгъ, æрфыст	1		Тексты иумæйаг æвзæрст	Зонын æмæ арæхсын: ныхасы алы хуызы композицион хицæндзинæдтæ æвзарын; таурæгъон, æрфыстон æмæ	Литературон текстытæ	практикум

					текст-тәрхоны хицәндзинәдтә әвзарын		
28.	Ныхасы хуызтә. Тәрхон	1		Тексты иумәйаг әвзәрст	Зонын әмә әрәхсын: ныхасы алы хуызы композицион хицәндзинәдтә әвзарын; таурагъон, әрфыстон әмә текст-тәрхоны хицәндзинәдтә әвзарын	Литературон текстытә	
29.	Ныхасы стильтә. Наукон стиль.	1		Фәлтәрән куыстытә	Зонын әмә әрәхсын: алыхуызон стильтәй пайда кәнын хяәугә уавәрты.		практикум
30.	Ныхасы стильтә. Официалон- хуыддагон стиль. Дзургә ныхасы стиль. Публицистико н стиль.	2		Фәлтәрән куыстытә	Зонын әмә әрәхсын: алыхуызон стильтәй пайда кәнын хяәугә уавәрты.		практикум

№ 3		Морфо-логи	синтаксис	Стил.	дзурын	ныхасмæ хъусын	Фыссын	орфографи	пунктуаци	
	1	Номивджыты хууызтæ, сæ ивынад	Комкоммæ ныхасы арæзт. Æнæкомкоммæ ныхас.	Поэтикон мадзæлтты стилистикон минивджытæ	Алыхуызон æрфыстытæ	Дыууæ тексты абарын	Рефераты хуызтæ. Реферат фыссын	Вазыгджын дзырдты растфыссынад	æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныха-сы	
	2	Ныхасы хæйтты рахызт æндæр ныхасы хæйттæм	Синтаксисон поэтикæ			Официалон гæххæттытæ фыссын				
	3					Тексты коммуникативон ситуаци-йæн характеристикæ ратын				
№ 4	1		Тексты арæзт	Тексты стурт. анализ	Комментарий	Тексты архайджы-тæн бæстон характеристикæтæ раттын	Цыбыр автобиографи фыссын	Тексты пунктуацион анализ		
	2		Ныхасы хуызты хицæндзинаедтæ		Тексты стилистикон анализ	Интервью	Диалогон ныхас монолоджы хуызы радзурын			Анкетæ баххæст кæнын
	3		Ныхасы стильты хуызтæ			Дискуссии	Текстмæ байхъусын æмæ йæ æрмæгмæ гæсгæ дискуссии саразын			Фыстæг фыссын

11-æм къласы Кусæн программæйы нысантæ æмæ хæстæ баххæст кæнынæн ахуырты рæстæг пайдагонд цæудзæн ахæм ахуырадон фæрæзтæй

Ахуыргæнæн чиныг:

Ирон æвзаджы чиныг 11-æм къласæн. Куыдзойты А.Ф. – Дзæуджыхъæу: 2013, «СЕМ».

Ахуыргæнæн уæлæмхасæн æрмæг скъоладзаутæн:

1. Майрæмышъуаты Ф.А., Текстыл куыст ирон æвзаджы урокты»: Дзæуджыхъæу, ИПО СОИГСИ, 2011.
2. Гуæцæлты Л.Б., Санаты Р.Р. Ирон æвзаджы практикум. Пунктуаци. Дзæуджыхъæу, «Перо и кисть», 2002.
3. Куыдзойты А.Ф. Ирон æвзаджы практикум. Орфографи. Дзæуджыхъæу, ЦИПУ-йы рауагъдад, 2002.
4. Уалыты Т.И., Джусойты К.Г, Дзытиаты Э.З. Ирон æвзаг æмæ кæсыны уроктæм хæслæвæрдтæ. Дзæуджыхъæу, «Олимп», 2006.
5. Безаты Ф.Г. Уæлæмхасæн ахуыргæнæн æрмæг ирон æвзаджы уроктæм. Дзæуджыхъæу, «Олимп», 2008.

Методикон æрмæг ахуыргæнæгæн:

1. Майрæмышъуаты Ф.А. Скъоладзауты изложени фыссынмæ цæттæ кæныныны методикæ. Дзæуджыхъæу, «Олимп», 2009.
2. Майрæмышъуаты Ф.А. Сочинени фыссынмæ цæттæгæнæн куыст. Дзæуджыхъæу, ИПО СОИГСИ, 2011

Перечень рекомендуемых интересных осетинских сайтов.

- <http://sevos.ru> Электронная версия газеты "Северная Осетия"
- <http://www.ugo-osetia.ru> "Южная Осетия" - общественно-политическая газета Республики Южная Осетия.
- <http://www.darial-online.ru/> Электронная версия журнала "Дарьял". Все номера. Интересная библиотека
- <http://fidiuag.osetia.su/> Журнал "Фидиуаг" на осетинском языке.
- <http://osinform.ru/> Сайт ИА ОСинформ Государственной телерадиокомпанией «Ир» Республики Южная Осетия. Оперативное предоставление объективной информации, по Южной и Северной частям Осетии.
- <http://zilahar.narod.ru/> РЦИ-Аланийы адæмон газет "Рæстдзинад"-ы фæсивæдон æмæ спортивон рауагъды электрон хуыз .Электронная версия молодежно-спортивного выпуска народной газеты РСО-Алания "Растдзинад"
- <http://www.iriston.com/> Проект патриотов Осетии. Много интересной информации.
- <http://www.osradio.ru/> Интереснейший и очень полезный проект юго-осетинских энтузиастов. Возможность смотреть осетинские фильмы, спектакли видеоклипы и слушать осетинское радио.
- <http://www.ironetv.ru/> На сайте можно посмотреть или скачать итоговый выпуск новостей телекомпании "АЛАНИЯ" за текущий день.
- <http://www.dukani.ru/> Интернет-магазин. Возможность купить интересные книги, аудио- и видео записи осетинских музыкантов, работы художников и многое другое.
- <http://lingvo.osetia.ru/> Очень интересный, насыщенный и полезный сайт для изучающих осетинский язык самостоятельно. Проект старшего преподавателя Санкт-Петербургского Государственного университета, уроженца Владикавказа, Вячеслава Иванова.
- <http://allingvo.ru/> Сайт Юрия Дряева для изучающих осетинский язык. Осетинско-русский и русско-осетинский словари для программы Lingvo. Тексты для чтения со словарем. Коллекция осетинских песен с текстами.
- <http://abetae.ru/> JAVA -дзырдзуат. Закачай в свой телефон осетинско-русский словарь. БЕСПЛАТНО
- <http://iratta.com> Очень интересный и содержательный сайт. Осетия - Алания. Аланы. Владикавказ.

- <http://www.nataabaeva.com> Для любителей живописи. Интересный сайт молодой художницы Натальи Абаевой
- <http://alanvakfi.org.tr/index.asp> Сайт турецких осетин (информация дается на турецком языке).
- <http://www.region15.ru/> Новости, разнообразная информация, музыка.
- <http://osetiny.ru/> Разнообразная информация об осетинском интернете и полезные ссылки.
- <http://www.osagrotour.ru/> Информация для любителей сельского и горного туризма.
- <http://baragbonta.ru> Об осетинских праздниках на родном языке.
- <http://oldvladikavkaz.ru/> Сайт "Старый Владикавказ"
- <http://abe87.narod.ru/> Осетинские песни и мелодии.
- <http://fond-hadonova.ru> "Яблоко Нартов". Благотворительный фонд профессора З.М. Хадонова
- <http://www.mol-sport.ru/> Интересный сайт министерства по делам молодежи, физкультуры и спорта

Республики Северная Осетия-Алания

- <http://tabol.nm.ru/> Сайт Сергея Таболова об осетинском народе.
- <http://www.osetins.com/> Проект "Осетия и осетины" Батраза Хугаева
- <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etcs/iran/niran/oss/nart/nart.htm> Нартские сказания на иронском и дигорском, с возможностью чтения при помощи латинского алфавита.
- <http://xurzarin.ru> Юго-Осетинская общественно-политическая газета "Хурзарин"
- <http://www.iriston.ru> Сайт осетинской диаспоры.
- <http://ossetia.ru/> Новости Северной и Южной Осетии. Другая разнообразная информация.
- <http://osetia.tv> Видео об Осетии: последние новости, различные передачи, фильмы, интервью, спортивные события.
- <http://www.yoo.ru/> Молодежь Осетии
- <http://genocide-in-ossetia.com/> Материалы о геноциде народа Южной Осетии и событиях августа 2008 года.
- <http://www.fondnasledie.narod.ru/> Фонд сохранения и популяризации нартского эпоса и других источников культурного наследия осетинского народа.
- <http://aors.narod.ru/> История и культура Осетии
- <http://cominf.org/> Сайт Государственного комитета по информации и печати Республики Южная Осетия
- <http://artarv.iriston.com/> Арт-проект Вадима Пухаева о искусстве Осетии
- <http://www.osetia.ru/~toma/> История, культура и традиции осетин. Проект Тома Кулаевой.
- <http://www.anaharsis.ru/> История, культура, искусство, религия. Проект Валерия Цагараева.
- <http://www.travelvlad.com/> Интересный и красочно оформленный сайт для любителей путешествий на Юг и горного туризма.

